

У сучасній освіті однією з актуальних проблем є підготовка дитини до навчання в школі. Школа - це абсолютно нове життя для дитини. Вона створює такі форми регламентації життя дитини, з якими малюк ще не стикався. Готувати дитину до школи необхідно, оскільки уникнути пристосування до шкільного життя неможливо, але частково або дуже значно полегшити його - цілком реальне завдання.

У школі дітей чекає незвична, цікава, але дуже нелегка робота. Вона пов'язана не лише з чисто фізичними зусиллями (треба висидіти довгий 35-хвилинний урок), але і з великою нервовою напругою. Адже навчання вимагає певного темпу засвоєння програмного матеріалу і спрямовано на розвиток складної розумової діяльності.

Більшість першокласників успішно опановують шкільну програму, але для частини дітей радість життя в школі захмарилася невдачами. Вони не в змозі спокійно висидіти урок і зосереджено займатися; дуже скоро починають крутитися, відволікатися. Неуважно слухаючи пояснення учителя, діти недостатньо добре і повно осмислюють матеріал, що пояснюється на уроці. В результаті учбова "заборгованість" з кожним днем стає все більше і більше. Не справляючись з навантаженням, постійно випробовуючи невдачі, діти втрачають інтерес до навчання. Це може навіть стати причиною формування негативного відношення до школи, небажання вчитися.

Особливо важкими бувають перші дні (а для частини дітей навіть перші місяці) перебування в школі: в цей час відбувається складний процес пристосування (адаптації) до нових умов. Для періоду адаптації характерні зміни в поведінці: порушується сон, апетит, спостерігаються підвищена дратівливість, замкнутість, плаксивість, невластиве дитині багатослівність або, навпаки, мовчазність та ін. Це усе зовнішні прояви крайньої нервової напруги, які з часом проходять. Діти звикають до ритму шкільного життя, менше втомлюються; повертається гарний рівний настрій, вони охоче спілкуються з батьками і однолітками, з'являється готовність виконати доручення, що виходять за рамки навчання.

Так проходить процес пристосування до школи у більшості дітей. Але для частини першокласників звикання до нових умов виявляється непосильним завданням: вони часто або тривало хворіють, а захворювання ще більше послаблюють їх організм.

Чому так по-різному діти реагують на початковий етап навчання?
Питання складне. Серед ряду причин що обумовлюють особливості пристосування різних дітей до школи, первинне значення мають стан здоров'я, рівень біологічної зрілості, а також розвиток тих умінь і дій, які потрібні для процесу навчання.

Звідси слідує висновок: дитину треба обов'язково готувати до навчання в школі. Така підготовка включає і зміцнення здоров'я, і своєчасне придбання дітьми необхідних для навчання навичок. Запорука успіху - об'єднання зусиль лікарів-педіатрів, батьків і вихователів.

Таким чином, перша турбота батьків майбутніх першокласників, не відвідуючих дитячий сад, - проведення своєчасного і повного медичного огляду дитини, а потім - виконання усіх призначень лікаря.

Дані медичних оглядів є основою для визначення готовності дитини до навчання в школі. Діти здорові, фізично витривалі, з нормальним фізичним розвитком, з високою опірністю (рідко, неважко і нетривало хворіють) легко переносять адаптацію, без утруднень справляються з учбовим навантаженням. Ослабленість організму, часті захворювання, хронічні хвороби - ось чинники ризику відносно готовності дитини до вступу до школи. До цієї групи відносять також дітей, біологічний рівень зрілості яких відстає від вікового. Остаточо питання про можливість почати навчання в школі з шести років вирішує лікар. І якщо, за його висновками, потрібно рік почекати, батькам не слід домагатися перегляду цього рішення.

Як готувати дитину до майбутнього навчання в школі?

Ці ради адресовані і тим, чиї діти відвідують дитячий сад.

Передусім створіть у себе вдома умови, які сприяють нормальному зростанню, розвитку і зміцненню здоров'я дітей. Чітке і строге виконання режиму дня привчає дитину до певного розпорядку: в один і той же час лягати спати, прокидатися, приймати їжу, грати, займатися. При достатній тривалості нічного і денного сну (у сумі приблизно 12 годин) діти не стомлюються, із задоволенням не лише грають і пустують, але і займаються - малюють, вирізують, виконують нескладні роботи по дому.

Пам'ятайте про користь свіжого повітря - це справжній елексир здоров'я. Приблизно половину часу (тобто близько 6 годин) діти повинні знаходитися в стані активної діяльності. Відомо, що найбільшу користь приносять спільні з батьками заняття. Нехай міцно увійдуть до устрою життя вашої сім'ї ранкова зарядка, лижні і пішохідні прогулянки, екскурсії, походи, посильна фізична праця, купання в річці. Не забувайте і про загартування: воно надійно підвищує опірність дитячого організму. Скільки радості доставить це вам і вашим дітям! Витрати енергії на активне зростання і велику рухову активність повністю компенсуються тільки повноцінним і регулярним харчуванням.

Важливим показником готовності дитини до шкільного навчання є розвиток тонкої моторики, рухових навичок кисті. Чим більше і різноманітніше робота кисті, тим краще і швидше удосконалюються її рухи.

При підготовці дитини до школи важливіше не учити її писати, а створювати умови для розвитку дрібних м'язів руки. ***Якими ж способами можна тренувати дитячу руку?***

Існує багато ігор і вправ для розвитку моторики.

1. Ліплення з глини і пластиліну. Це дуже корисно, причому ліпити можна не лише з пластиліну і глини. Якщо у дворі зима - що може бути краще снігової баби або ігор в сніжки. А влітку можна спорудити казковий замок з піску або дрібних камінчиків.
2. Малювання або розфарбовування картинок - улюблене заняття дошкільників. Звернути увагу потрібно на малюнки дітей. Чи різноманітні вони? Якщо хлопчик малює тільки машини і літаки, а дівчинка схожих один на одного ляльок, то це навряд чи позитивно вплине на розвиток образного мислення дитини. Батькам і вихователям необхідно урізноманітнити тематику малюнків, звернути увагу на основні деталі, без яких малюнок стає спотвореним.
3. Виготовлення виробів з паперу. Наприклад, виконання аплікацій. Дитині треба уміти користуватися ножицями і клеєм.
4. Виготовлення виробів з природного матеріалу: шишок, жолудів, соломи та інших доступних матеріалів.
5. Конструювання.
6. Застібання і розстібання гудзиків, кнопок, гачків.
7. Зав'язування і розв'язування стрічок, шнурків, вузликів на мотузку.
8. Загвинчування і розгвинчування кришок банок, пляшечок і т. д.
9. Всмоктування піпеткою води.
10. Нанизування намистинок і гудзиків. Влітку можна зробити намисто з горобини, горішків, насіння гарбуза і огірків, дрібних плодів і т. д.
11. Плетіння кісок з ниток, вінків з квітів.
12. Усі види ручної творчості : для дівчаток - в'язання, вишивання і т. д., для хлопчиків - карбування, випалювання, художнє випилювання і т. д. Навчити наших дітей усьому, що уміємо самі!
13. Перебирання круп: насипати в невеличке блюдо, наприклад, гороху, гречки та рису і попросити дитину перебрати.
14. "Показ" вірша. Нехай дитина показує руками усе, про що говориться у вірші. По-перше, так веселіше, а значить, слова і зміст запам'ятаються краще.

По-друге, така маленька вистава допоможе дитині краще орієнтуватися в просторі і користуватися руками.

15. Тіньовий театр. Попросити малюка з'єднати великий і вказівний пальці, а інші розпустити віялом. Диво: на освітленій настільною лампою стіні з'явиться папуга. Якщо розпрямити долоню, а потім зігнути вказівний палець і відкопирити мізинець, на стіні з'явиться собака.

16. Ігри з м'ячем, кубиками, мозаїкою.

Щодня пропонуйте дітям такі заняття! Не поспішаєте за дитину робити те, що вона може і повинна робити сама, нехай спочатку повільно, але самостійно.

Якщо вам вдалося організувати вдома спортивний куточок і малюк може лазити по спортивних сходах, підтягуватися на канаті, перекидатися на турніку, рука у нього буде міцною і твердою. Дайте своїй дитині молоток, пилу, цвяхи і змайструйте разом з ним нехитрий, але корисний виріб - рука дитини придбає упевненість і спритність.

При такому усебічному тренуванні шкільні заняття будуть для дитини не такими стомливими. Корисно перевірити результати копіткої роботи по формуванню руху кисті. Для цього використовуйте тест "вирізування круга", провівши його до початку тренування і після його закінчення.

Усі ці вправи приносять потрібну користь дитині: по-перше, розвивають руки, готуючи до опанування письма, по-друге, формують у неї художній смак, що корисно в будь-якому віці, і по-третє, дитячі фізіологи стверджують, що добре розвинена кисть руки "потягне" за собою розвиток інтелекту.

Якщо дитина важко входить в контакт з однолітками, частіше організовуйте зустрічі з ними, спочатку для ігор, під час прогулянок, а потім для занять та забав вдома. Поступово у дитини вироблятиметься потреба в спілкуванні, а під час спільної діяльності відступлять нерішучість і боязкість. Користь принесуть рухливі ігри, якщо доручати дитині "командні" ролі, залучайте її до праці і не забувайте похвалити за допомогу.

Ваша дитина непосидюча, охоче починає будь-яку гру, будь-яку справу, але не довівши до кінця, береться за щось нове. Малюк не уміє порозумітися з однолітками в іграх оскільки претендує на положення лідера і не може підкорятися правилам гри. Дитина не терпляча, перебиває дорослих, не вислуховує пояснення. Такого малюка треба наполегливо привчати поводитися відповідно до тієї або іншої ситуації, навчити добре і до кінця виконувати завдання. Інакше він просто не зможе увійти до ритму шкільного життя, буде віднесений до "некерованих" дітей і порушників порядку.

На порозі школи чи не найголовніше - навчити дитину самостійності. Адже малюкові доведеться виконувати одне завдання за іншим, приймати рішення вибудовувати особисті стосунки з однокласниками і з учителем, а значить, і нести відповідальність.

У повчальному азарті не забувайте, що ваша дитина поки що дошкільник і тому не намагайтеся усадити його за стіл і по 45 хвилин "займатися" з ним різними навчальними предметами (читанням, математикою, письмом і т.д.).

Ваше завдання - лише правильно оцінити обсяг знань і навичок, якими повинен володіти майбутній учень.

МАТЕМАТИКА

Абсолютно не обов'язково уміти лічити до 100, за великим рахунком, це не представляє особливої складності. Набагато важливіше, щоб дитина орієнтувалася в межах десятка, тобто рахувала в зворотному порядку, умів порівнювати числа, розумів, яке більше, яке менше. Добре орієнтувався в просторі: вгорі, внизу, ліворуч, праворуч, між, попереду, ззаду і т. д. Чим краще він це знає, тим легше йому вчитиметься в школі. Щоб він не забув цифри, пишть їх. Якщо немає під рукою олівця з папером, не біда, пишть їх паличкою на землі викладайте з камінчиків. Рахункового матеріалу навкруги предостатньо, тому мимохідь порахуйте шишки, пташки, дерева. Пропонуйте дитині нескладні задачки з життя, що оточує його. Наприклад: на дереві сидять три горобці і чотири синиці. Скільки усього птахів на дереві? Дитина повинна уміти вслухуватися в умову завдання.

ЧИТАННЯ

До першого класу зазвичай багато дітей вже погано-бідно читають, так що ви можете пограти з дошкільником в слова: нехай він назве навколишні предмети, що починаються на певний звук, або придумає слова, в яких повинна зустрічатися задана буква. Можна грати в зіпсований телефон і розкладати слово по звуках. І, звичайно, не забувайте читати. Вибирайте книжку із захоплюючим сюжетом, щоб дитині хотілося дізнатися, що там далі. Нехай він і сам прочитає нескладні фрази.

РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ

Обговорюючи прочитане, вчіть малюка ясно виражати свої думки, інакше у нього будуть проблеми з усними відповідями. Коли запитуєте його про що-небудь не задовольняйтеся відповіддю "так або ні", уточнюйте, чому він так думає, допомагайте довести свою думку до кінця. Привчайте послідовно розповідати про події, що сталися, і аналізувати їх. Компанії його однолітків запропонуйте пограти. Наприклад: діти загадують будь-який предмет і по черзі описують тому, що водить, не називаючи задумане слово. Завдання тому, що водить: відгадати це слово. Ті ж, хто загадав слово, повинні як можна ясніше описати загаданий предмет. З м'ячем можна грати в антоніми.

"Чорний" - кидаєте ви дитині м'яч, "білий", - кидає дитина вам у відповідь. Так само грайте в істівне-неістівне, живе-неживе.

ЗАГАЛЬНИЙ КРУГОЗІР

Багато батьків думають, що чим більше слів знає дитина, тим більше вона розвинена. Але це не зовсім так. Зараз діти буквально "купаються" в потоці інформації, їх словниковий запас збільшується, але важливо, як вони ними розпоряджаються. Прекрасно, якщо дитина може до місця вставити складне слово але при цьому вона повинна знати найелементарніші речі про себе, про оточуючих людей і про навколишній світ: своя адреса (розділяючи поняття "країна", "місто", "вулиця") і не лише імена тата і мами, але їх по-батькові і місце роботи. До 7 років дитина цілком вже може розуміти, наприклад, що бабуся - це мамина або татусева мама. Але, головне, пам'ятайте: все ж таки в школу дитина йде не лише продемонструвати свої знання, але й вчитися.

Виховання дітей - складний процес. Виявіть винахідливість у вибиранні засобів виховання, а головне не забувайте, що одне з найнадійніших засобів - добрий приклад батьків. Частіше повертайтеся пам'яттю у своє дитинство – розкажіть малюкові про свої дитячі роки - це хороша школа життя.

Готуйте дитину до школи наполегливо, розумно, дотримуючи міри і такту. Тоді навчання не буде мукою ні для дитини, ні для вас.